

Аналіз висновків ДАСУ: автентичний переклад та епоха виключно української мови

Навколо терміна «автентичний переклад» не існує дебатів, суперечок, різних позицій, тому ретельно готуючи тендерну пропозицію, мало хто з учасників приділяє належну увагу даній вимозі у тендерній документації. А дарма, оскільки мова, якою викладено документи, — це не просто спосіб передачі інформації, а вимога, невиконання якої матиме наслідки, аж до прикрого відхилення. Тому аби під час погоні за великим не пропустити не менш значного, пропонуємо добірку моніторингів, з яких дізнаємося: на що слід звернути увагу під час встановлення вимоги у тендерній документації та як підготувати свою тендерну пропозицію, аби у замовника навіть не майнула думка про невідповідність.

Часткове виконання умови як підстава відхилення тендерної пропозиції

Моніторинг: № UA-M-2021-04-06-000021

Оголошення: № [UA-2021-01-28-011564-b](#)

«За вимогою частини 7 розділу 1 тендерної документації тендерна пропозиція складається українською мовою, у разі надання учасником будь-яких документів іноземною мовою вони повинні бути перекладені українською. Переклад повинен бути посвідчений підписом та печаткою учасника торгів або посвідчений нотаріально (на розсуд учасника).

Водночас моніторингом встановлено, що учасником ТОВ „В“ у складі тендерної пропозиції надано окремі документи (що вимагались відповідно до пункту 2.3 частини 2 розділу 1 додатка № 1 до тендерної документації), складені іншою (не українською) мовою, без надання при цьому належно посвідченого перекладу українською мовою (копії окремих сторінок трудових книжок працівників учасника: Сковчелас В. Б. (водій самохідних машин), Верхоли Б. І. (водій транспортних засобів), Ящишин Р. І. (машиніст екскаватора)».

Коментар редакції: наведений моніторинг слугуєяскравим і повчальним прикладом неуважного вивчення та аналізу умов тендерної документації, якими чітко встановлено таке: *«усі документи, що стосуються тендерної пропозиції та підготовлені безпосередньо учасником процедури закупівлі, повинні бути викладені українською мовою. **Документи***

тендерної пропозиції, викладені іншими мовами, повинні надаватись із їх автентичним перекладом українською мовою».

Переклад та виконання вимог щодо його оформлення — кропітка робота, яка потребує певних затрат часу, тим більше якщо замовник вимагає переклад документа, зроблений у бюро перекладів, або нотаріально завірений переклад, тому учасник має враховувати даний факт.

Крім того, учасник не скористався правом, наданим вимогами частини 1 статті 23 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон), — не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання тендерної пропозиції звернутися через електронну систему закупівель до замовника за роз'ясненнями щодо тендерної документації та / або звернутися до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі. **Відсутність вказаних дій з боку учасника підтверджує відповідність своєї тендерної пропозиції вимогам замовника за принципом мовчазної згоди.**

Порушивши основну аксіому закупівлі «тендерна пропозиція = тендерній документації» та оприлюднивши документи, які є складовою тендерної пропозиції, викладені іншою мовою (мовами), аніж мова (мови), що вимагається тендерною документацією, така пропозиція підлягатиме відхиленню на підставі частини 2 статті 31 Закону. При цьому **часткове невиконання вказаних вимог не звільняє від відповідальності та аналогічно слугуватиме для замовника стовідсотковою підставою для відхилення.**

Зазначення інформації про мову, якою повинні готуватися тендерні пропозиції, — не право, а обов'язок

Моніторинг: № UA-M-2021-03-22-000026

Оголошення: № [UA-2021-02-17-000951-b](#)

За результатами моніторингу встановлено: *«що в порушення пункту 8 частини 2 статті 21 Закону замовник в оприлюдненому оголошенні про проведення відкритих торгів **не зазначив інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні готуватися тендерні пропозиції».***

Коментар редакції: пунктом 8 частини 2 статті 21 Закону затверджено перелік інформації, яку обов'язково має містити оголошення про проведення відкритих торгів, у тому числі **інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні готуватися тендерні пропозиції.** При цьому Закон не містить конкретних вимог та / або обмежень, яку мову (не) зобов'язаний вказувати замовник під час формування умов тендерної документації щодо вказаної інформації.

Однак з 04.12.2020 в електронній системі закупівель додатково реалізоване поле, яке містить інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні готуватися тендерні пропозиції. Вказана інформація зазначається електронною системою автоматично та не підлягає коригуванню: **мова тендерної документації — українська**. Отже, тут усе зрозуміло: викладення усіх документів замовника та учасника українською мовою є **його прямим обов'язком, а не правом**. Більше читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) у статті «[Перші кроки до електронної тендерної документації та 8 важливих питань](#)».

Крім того, у разі якщо інформація, розміщена в електронній системі закупівель шляхом завантаження документів, містить відомості, що відрізняються від тих, які розміщені шляхом заповнення електронних полів, автентичною вважається інформація, розміщена шляхом заповнення електронних полів (пункт 3 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від [11.06.2020 № 1082](#)). Детальніше читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua) у статті «[Дилема: чому вірити — інформації, що в оголошенні, чи тій, що в тендерній документації?](#)».

З огляду на викладене замовнику залишається лише виконати вимогу пункту 8 частини 2 статті 21 Закону, максимально спростивши зміст тендерної документації, не допустивши двозначного трактування інформації **про мову (мови) та встановивши основну умову** подання документів, які є складовою тендерної пропозиції, **виключно українською мовою**, наприклад:

Усі документи, що стосуються тендерної пропозиції та підготовлені безпосередньо учасником, повинні бути складені виключно українською мовою, а також за рішенням замовника одночасно всі документи можуть мати автентичний переклад іншою мовою. Визначальним є текст, викладений українською мовою. Мова тендерної пропозиції — українська.

Нечіткість вимог та безпідставність відхилення

Моніторинг: № UA-M-2021-07-08-000030

Оголошення: № [UA-2021-02-03-003238-b](#)

За результатами моніторингу встановлено: «За результатами аналізу інформації та документів, розміщених в електронній системі закупівель, встановлено, що згідно з протоколом розгляду тендерних пропозицій від 22.03.2021 замовник відхилив тендерну пропозицію ДП „А“ через те, що зазначений **учасник не виправив виявлені замовником після розкриття тендерних пропозицій невідповідності в інформації та / або документах, що подані ним у своїй тендерній пропозиції (аналогічний договір від**

17.04.2013 №1-96/13 викладений іноземною мовою (російською)), протягом 24 годин з моменту розміщення замовником в електронній системі закупівель повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей.

Разом з цим зазначеним **учасником на вимогу замовника** про усунення невідповідностей до 20.03.2021 протягом 24 годин **завантажено аналогічний договір** від 17.04.2013 №1-96/13 **українською мовою**, кожна сторінка якого завірена підписом уповноваженої особи учасника та печаткою.

На запит Держаудитслужби в Сумській області щодо причин відхилення тендерної пропозиції ДП „А“ замовник пояснив, що всупереч вимогам тендерної документації **учасником не надано автентичного перекладу аналогічного договору**, учасником надано копію проекту договору, завіреного власною печаткою. Із змісту наданого документа не можна встановити, що цей документ є саме перекладом, як і власне перекладом наданого раніше договору, або копією аналогічного договору, укладеного з іншим контрагентом. Назва файлу, в якому містилась згадана копія, не може вважатися значущою інформацією.

При цьому пунктом 7 розділу I тендерної документації замовника визначено, що під час проведення процедур закупівель всі документи, що готуються учасником та замовником, викладаються українською мовою. Документи, викладені іноземною мовою, повинні мати автентичний переклад українською мовою. Визначальним є текст, викладений українською мовою.

З огляду на викладене тендерна документація замовника **не містить окремих вимог щодо форми надання автентичного перекладу українською мовою, не визначено, що буде вважатися автентичним перекладом** (хто повинен його завірити, у якій частині документа повинно зазначатися слово «Переклад» тощо). Таким чином, **замовник не довів, що наданий учасником ДП „А“ переклад договору є неавтентичним** з посиланням на законодавчі, нормативні та інші документи. Отже, замовник відхилив тендерну пропозицію ДП „А“ за відсутності підстав, визначених у частині першій статті 31 Закону».

Коментар редакції: цей моніторинг відображає похибку в діях у першу чергу замовника, яким хоч і встановлена норма про надання обов'язкового автентичного перекладу українською мовою документів, які викладені іншою мовою, однак **не зазначені ні форма, ні порядок посвідчення даного перекладу:** учасником, перекладачем, нотаріусом тощо. Як наслідок — безпідставне відхилення учасника.

Оскільки замовником чітко не визначені та не конкретизовані в тендерній документації вимоги щодо порядку надання автентичного перекладу тощо, учасник процедури закупівлі зобов'язаний надати такий переклад у будь-якому вигляді, навіть зроблений самостійно, що й було виконано учасником у повному обсязі.

Російська мова — мова іноземної держави, а не виняток

Моніторинг: № UA-M-2021-07-20-000015

Оголошення: № [UA-2021-06-08-011419-b](#)

Під час моніторингу встановлено таке: *«Проте у складі тендерної пропозиції ТОВ „Ю“ надано трудові книжки Пшеничного О. В., Романушка Р. О., Строкіна С. В., Савельєва Ю. С. та Моргуна А. Ж., які викладені російською мовою без перекладу документів з оригіналом підпису, печатки перекладача (юридичної особи, фізичної особи — підприємця) або підпису перекладача (фізичної особи) та нотаріального засвідчення справжності його підпису, чим порушено вимоги частини 7 розділу I „Загальні положення“ тендерної документації. Враховуючи вищезазначене, учасником ТОВ „Ю“ не підтверджено наявності працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід».*

Коментар редакції: вимога замовника щодо порядку, способу та специфіки посвідчення документів іноземної держави є вельми чіткою та обґрунтованою: *«...наявність печатки перекладача (юридичної особи, фізичної особи — підприємця) або підпису перекладача (фізичної особи) та нотаріального засвідчення справжності його підпису».*

Учаснику задля успішної участі слід було лише задовольнити та виконати вимогу замовника в повному обсязі, зокрема, надавши переклад документів, викладених у тому числі й російською мовою з оригіналом підпису, печатки перекладача (юридичної особи, фізичної особи — підприємця) або підпису перекладача (фізичної особи) та нотаріального засвідчення справжності його підпису.

Неврахування того факту, що документи, які є складовою тендерної пропозиції, **викладені російською**, не тільки належать до переліку документів, що викладені іноземною мовою, а й суперечитимуть як змісту оприлюдненого замовником оголошення про проведення відкритих торгів, так і умовам тендерної документації, **матиме наслідком відхилення такого учасника.**

Статті за темою на порталі [RADNUK.COM.UA](#):

[«Мовне питання — пастка, якої варто уникнути»;](#)

[«Перші кроки до електронної тендерної документації та 8 важливих питань»;](#)

[«Надання документа про знання української мови як вимога замовника».](#)